

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği Yürürlüğe Girdi Pınar ELMAS

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan “Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği”, 31 Ağustos 2004 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmelik; pil ve akümülatör ürünlerinin üretimi sırasındaki zararlı madde miktarının azaltılması, kullanıldıktan sonra atıklarının evsel ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması ve ortadan kaldırılması, ithalat, transit geçiş ve ihracatına ilişkin yasak, sınırlama, yükümlülükler, alınacak önlemler, yapılacak denetimler gibi sorumlulukları düzenliyor.

Ayrıca Yönetmelik, ithalat, ihracat ve transit geçişlere ilişkin esasları belirlemesinin yanı sıra, zararlı madde içeren pil ve akümülatörlerin üretiminin, ithalatının, ihracatının ve satışının önlenmesini; atık pil ve akümülatörlerin geri kazanım veya bertarafı için toplama sisteminin kurulmasını ve yönetim planlarının oluşturulmasını hedefliyor.

Yönetmeliğe göre tüketiciler, artık atık pillerini evsel atıklardan ayrı toplayarak oluşturulacak toplama noktalarına teslim edecekler

Genel İlkeler

Atık pil ve akümülatörlerin yönetimine ilişkin ilkeler, şu şekilde özetlenebilir:

Pil ürünleri Türk standartlarında; akümülatör ürünleri ise Yönetmelikte belirtilen şekilde etiketlenecek ve işaretlenecekler.

Uzun ömürlü ve şarj edilebilir pil ve akümülatör üretimi tercih edilecek.

Ağırlıkça %2'den fazla civa oksit içeren piller ile (düğme hücreler ile düğme hücre içeren piller hariç) Yönetmelikte tanımlanan zararlı madde içeren piller ithal edilmeyecek ve üretilmeyecek.

Zararlı madde içeren atık piller, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne göre bertaraf edilecek. Atık pil ve akümülatörler, evsel ve diğer atıklarla birlikte depolanamayacak, alıcı ortama verilemeyecek ve yakılamayacak.

Atık pil ve akümülatörler geri kazanılacak.

Atık pil ve akümülatörlerin yönetimlerinin her safhasında, sorumlu kişiler, çevre ve insan sağlığına zarar vermemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlü olacak.

Atık pil ve akümülatörlerin yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı pil ve akümülatör üreticileri, taşıyıcılar ve bertaraf edicileri, meydana gelen zarar nedeniyle kusurları oranında tazminat ödemekle yükümlüler.

Pil ve akümülatör üreticileri ve satıcıları atık pil ve akümülatörlerin toplanması, taşınması ve bertarafının sağlanması ve bu amaçla yapılacak harcamaların karşılanmasından sorumlu olacaklar.

Yönetmelik kapsamına giren atık pil ve akümülatörlerin uluslararası ticareti, ithalatı, ihracatı ve transit geçişinde Tehlikeli Atık Yönetmeliği hükümleri uygulanacak.

Artık; Atık Piller Evsel Atıklardan Ayrı Biriktirilecek

Pil ve akümülatör tüketicileri artık; atık pilleri evsel atıklardan ayrı biriktirerek, oluşturulacak toplama noktalarına teslim etmek zorundalar.

Tüketici olan sanayi kuruluşları atık haline gelen akümülatörlerini, üreticisine teslim edilene kadar fabrika sahası içindeki sızdırmaz bir zeminde maksimum doksan gün bekletebilirler.

Eskilerini teslim etmeden yeni akümülatör alan tüketiciler ise depozito ödeyecekler.

Yönetmeliğe göre tüketiciler araçlarının akümülatörünü değiştirirken eskisini teslim etmekle veya eskisini teslim etmeden yeni akümülatör almaları halinde depozito ödemekle yükümlüler.

Yönetmelik hükümlerinin uygulama aşamasında ise Çevre ve Orman Bakanlığı'nın, belediyelerin, işletmelerin ve tüketicilerin çeşitli yükümlülükleri bulunuyor.

Belediyelerin Görev ve Yetkileri

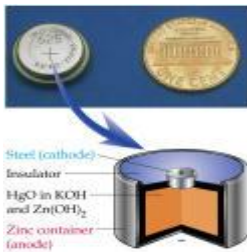

Yönetmeliğin uygulama aşamasında Belediyeler, Büyükşehir statüsündeki yerlerde Büyükşehir Belediyeleri; atık pil ve akümülatörlerin evsel atıklarla birlikte karıştırılmamasını sağlamak, kuruluş ve işletme giderleri pil üreticileri tarafından karşılanacak atık pil depolama alanları için ücretsiz yer tahsis etmek, üreticilerin atık pil ve akümülatör toplama işine yardımcı olmak, okullar, halk eğitim merkezleri, mahalle muhtarlıkları, eğlence yerleri ve halka açık merkezlerde gerektiğinde üretici ile işbirliği halinde, halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak, belediye sınırları içinde bulunan atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerini ve taşıma firmalarını denetlemek gibi aşamalarda görevli ve yetkililer.

Pil Üreticilerinin Yükümlülüğü

Pil üreticileri ise;

- Pil ürünlerini Türk Standartlarında (TS EN 61429) belirtilen şekilde etiketlemek ve işaretlemekle,
- Kota uygulaması müracaat formunu doldurarak her yıl Bakanlığa başvurmakla,
- Atık pilleri bu yönetmelikte belirtilen hükümler ile Yönetmelikte belirtilen hedefler doğrultusunda toplanmasını ve bertarafını sağlamak ve sağlamakla,

- Atık pil ihracatında Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan onay almakla,
- Zararlı maddeleri içeren pilleri üretmemekle veya ithal etmemekle,
- Atık pillerin kota oranlarında toplanması amacıyla tüketiciyi bilgilendirici ve bilinçlendirici eğitim programları düzenlemekle,

- Genel bir toplama ve geri dönüşüm sistemi geliştirerek veya belli bir sisteme katılarak atık pillerin toplanmasını ve bertarafını sağlamakla,
- Toplama noktalarına konulacak kırmızı renkli, üzerinde “Atık Pil” ve “Yalnızca Atık Pil Atınız” ibareleri yer alan toplama kutularının ve konteynirlerin toplanmasını sağlayarak atık pilleri depolama alanlarına taşımak veya taşıtmakla,
- Belediyelerin katı atık düzenli depolama alanlarının projeleri için Bakanlıktan onay almakla,
- Sabit veya mobil atık pil ayırma tesislerini kurmakla

yükümlüdür.

Akümülatör Üreticilerinin Yükümlülükleri

Akümülatör üreticileri; söz konusu Yönetmelik hükümlerince;

- Akümülatör ürünlerini bu Yönetmelikte belirtilen şekilde etiketlemek ve işaretlemekten,
- Depozito uygulaması müracaat formunu doldurarak her yıl Bakanlığa başvurmaktan,
- Atık akümülatörlerin Yönetmelikte belirtilen hedefler doğrultusunda toplanmasını, geri kazanımını ve bertarafını sağlamak ve sağlamakla,
- Ürettikleri veya ithal ettikleri akümülatörlerde zararlı madde miktarlarını en aza indirecek tedbirleri almaktan,
- Atık akümülatör atıklarının zararları ve toplanmaları konusunda tüketicilerin katılım ve katkılarına sağlamak amacıyla eğitimlerini, bilgilendirilmelerini sağlamakla,
- Genel bir toplama ve geri dönüşüm sistemi geliştirerek veya belli bir sisteme katılarak atık akümülatörlerin toplanmasını, geri kazanımını veya bertarafını sağlamakla,

sorumludur.

Ayrıca üreticiler, atık akümülatör ihracatı yapabilmek için Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan da onay almak zorundalar.

Pil Ürünlerin Dağıtımını ve Satışını Yapan İşletmelerin Yükümlülükleri

Yönetmeliğe göre, pil ürünlerin dağıtımını ve satışını yapan işletmeler artık, pil üreticilerinin kuracakları sisteme uygun olarak, tüketiciler tarafından getirilen atık pilleri ücretsiz olarak almak zorundalar.

Ayrıca üreticilerin veya yetkilendirdiği kuruluşların temin edecekleri atık pil konteynirlerini bulundurmamak, tüketicilerin getirdiği atık pillerin üreticinin öngördüğü şekilde üreticiye veya üreticinin yetkilendirdiği bir kuruluşa gönderilmesini sağlamak ve atık pil toplama sistemi olmayan markaların pillerini satmamak da sorumlulukları arasında bulunuyor.

Artık işteğal konusu pil ve akümülatör üretim ve satışı olan işteğmeler, işyerlerinde tüketicilerin kolayca görebilecekleri yerlerde;

- 1) Atık pil/akümülatörünüzü satışlarının yapıldığı noktalara veya kabul edilen diğler noktalara teslim ediniz.
- 2) Atık pil/akümülatörünüzü evsel ve/veya diğler atıklarla karıştırmayınız, kesinlikle toprağa, suya, kanalizasyon sistemine, çöp konteynirine vb. ortama dökmeyiniz, soba ve kazanlarda yakmayınız.
- 3) Atık pil/akümülatörünüzü gelişiğüznel bırakmayınız, bunları çocuklardan uzak tutunuz ve atık pilinizi en yakın toplama noktasına teslim ediniz.

uyarı yazılarını asmak ve tüketicinin bilgilenmesini sağlamak zorundalar.

Hayati Öneme Haiz Tıbbi Aygıtlara Yerleştirilmiş Piller ve Kalp Pilleri Yönetmelik Kapsamı Dışında

Özelliklerine göre bazı pil ve akümülatörler söz konusu yönetmeliğın kapsamı dışında tutuldu. Bunlar;

- Endüstriyel kullanım amacıyla kalıcı olarak yerleştirilmiş pillerin bulunduğu aletler,
- Bilimsel ve mesleki alanda kullanılan, hayati öneme haiz tıbbi aygıtlara yerleştirilmiş piller,
- Kalp pilleri,

- Sadece uzman kişiler tarafından uzaklaştırılması gereken, kesintisiz olarak sürekli çalışması gereken aletler içindeki pil veya akümülatörler

olarak sayılabilir.

Pil veya Akümülatör Üretim ve Bertaraf Tesisleri Yönetmelik Dışında

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği'nde pil veya akümülatör üretim ve bertaraf tesislerinden kaynaklanan üretim atıklarının yönetimi de kapsam dışında bırakıldı.

Söz konusu atıklar, sahip oldukları özelliklere göre Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği veya Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne tabi olacaklar.

Pil İthalatında Uygulanacak Esaslar

Zararlı madde içeren pillerin kullanımlarının engellenmesi, uzun ömürlü ve zararsız madde içeren şarj edilebilir pillerin yaygınlaştırılması ve atık pil toplama sistemlerinin üreticiler tarafından oluşturulması ve kesintisiz işletilmesinin sağlanması amacıyla pil ithalatı, ilgili mevzuat doğrultusunda kontrol altında tutulacak.

Kota Uygulaması

Yönetmelikle, atık pillerin çevreye uyumlu yönetiminin sağlanması ve ekolojik dengenin bozulması; atık pillerin toplanması ve bertarafını sağlamak amacıyla pil üreticilerine kota uygulanacak.

Buna göre, pil üreticileri bir önceki yıl piyasaya sürdükleri miktarları hesaba katarak, atık haline gelen nikel kadmiyum ve civa oksit piller hariç diğer pilleri kapsayan 1. grup piller için kota oranı; Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden yılı takiben ilk beş yıl yüzde %15'ten başlayarak her yıl %5 artması, devam eden yıllarda ise kota oranını Çevre ve Orman Bakanlığı'nın belirlemesi hükmü getirildi.

Uygulamaya göre, birinci yıl kota oranına ulaşamaması durumunda, üreticilerin gerekçelerinin makul bulunması şartıyla, ulaşılan reel toplama oranı bir defaya mahsus olmak üzere kota oranı olarak kabul edilebilecek.

Atık hale gelen nikel kadmiyum ve civa oksit pillerini kapsayan II. grup piller için ise kota oranları, ilk yıl %25, ikinci yıl %35, üçüncü yıl %50, dördüncü yıl %65, beşinci yıl %80 ve devamı yıllarda ise Bakanlığın belirleyeceği oranlarda uygulanacak.

Atık haline gelen I. ve II: grup pillerin karışık toplanması halinde, genel kota oranı Yönetmelikte belirlenen şekilde hesaplanacak.

Yönetmeliğin “pil üreticilerinin sabit veya mobil atık ayırma tesislerini kurmasına ilişkin” hükmü 1 Ocak 2007, diğer maddeleri ise 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek.

Kaynak:

31 Ağustos 2004 tarihli resmi Gazetede 25569 sayıyla yayınlanan “Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği”
Çevre ve Orman Bakanlığı web sayfası.